

Maa- ja elintarviketalouden palvelut maakunnassa vuodesta 2020 eteenpäin

1. Mitä varten ko. palvelukokonaisuus on olemassa eli mikä on sen tärkein tavoite?

Palvelukokonaisuuden tavoitteena on vahvistaa, mahdollistaa ja ylläpitää innostavaa suomalaista ruoantuotantoa, bioalaa ja kansainvälistä kauppaa, tukea niiden kasvua ja uudistumista sekä turvata reilut markkinat. Maakunnan innovatiiviset, elinvoimaiset maa- ja elintarviketalouden yritykset tuottavat ruokaturvaa ja kestäväää taloudellista kilpailukykyä ja hyvinvointia maakuntien kaupunki- ja maaseutualueilla.

2. Mitkä ovat ne keinot, joilla tavoitteeseen päästään?

Tavoite saavutetaan rohkealla uuden ajan palvelutarjonnalla, jossa hyödynnetään digitalisaatiota, yrittäjien omaa valppautta ja kansalaishavaintoja. Elintarvikkeiden turvallisuuteen liittyvä lainsäädäntö kytkeytyy jatkuvasti kiinteämmin yhteisen maatalouspolitiikan toteuttamiseen, joten näiden edistäminen kokonaisuutena vauhdittaa myös aluetaloutta ja maakunnan omaleimaisuuden näkymistä.

Maatalous- ja elintarviketuotannon palvelut sisältävät moninaisen kokonaisuuden erilaisia palveluja:

- Maataloustukien maksaminen maataloille. Maatalous- ja elintarviketuotannon palveluilla turvataan, että Ruokavirasto (31.12.2018 asti Maaseutuvirasto) voi maksaa vuosittain noin 1,7 mrd. euron rahoituspotin maataloille. Rahoituksella turvataan alkutuotannon jatkuvuutta Suomessa.

Rahoituspalveluista tärkeimmät ovat Euroopan maatalouden tukirahaston (maatalousrahasto), Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahaston (maaseuturahasto) ja näihin kiinteästi liittyvien kansallisten tukimuotojen viranomaispalvelut. Rahoituspalveluihin liittyviä käytännön tehtäviä on kuvattu Maaseutuviraston verkkosivuilla: <http://www.mavi.fi/fi/tietoameista/maksajavirasto/viljelijatuet/Sivut/default.aspx>.

- Luonnonmukaisen tuotannon valvonta
- Hyvälaatuisen kasvintuotannon kylvösiemenen tarjonnan ja käytön edistäminen, hukkakauran leviämisen estäminen, tuottavan maatalousmaan turvaaminen turvallisilla ja laadukkailla ravinteilla, kasvinterveyden edistäminen ja kasvinsuojeluaineiden asianmukaisen ja luonnonvaroja säästävän käytön lisääminen. Nämä maa- ja elintarviketalouden palvelut mahdollistavat kannattavan ruoantuotannon, edistävät uusia bio- ja luonnonvarainnovaatioita ja vahvistavat luonnonvarojen aktiivista ja kestävää käyttöä maakunnissa.

3. Keitä ovat tämän palvelukokonaisuuden asiakkaat?

Maa- ja elintarviketalouden palvelujen asiakkaita ovat viljelijät, luomutuottajat, hedelmä- ja marjanviljelijät, vihannesten tuottajat, puutarhakasvien taimien tuottajat, maitotilat, lihantuotantotilat, kalastajat ja vesiviljelijät, hyönteistuottajat, hunajantuottajat, rehuuottajat, koristekasvien tuottajat, metsäpuiden siemen- ja taimituottajat ja muut yritykset. Maaseutuyritykset ovat maaseudulla toimivia pk-yrityksiä tai toimintaa monipuolistavia maatiloja.

Keskeisimmät kumppanit ovat tuottajat itse, etujärjestöt kuten MTK, Puutarhaliitto ja Hedelmä- ja marjanviljelijöiden liitto, oppilaitokset ja yliopistot, Luke, PTT, Syke, YM, MMM, STM, Tukes, ProAgria ja Tulli.

4. Mitkä ovat tämän palvelukokonaisuuden tuotteet ja yksittäiset palvelut?

Viestintä- ja tietopalvelut

Maa- ja elintarviketalouden viestintä- ja tietopalveluilla tuetaan alueen monipuolista yrittämistä. Palvelut koostuvat maakunnallisesta viestinnästä ja Ruokaviraston vastuulla olevista valtakunnallisista tietopalveluista. Niitä ovat mm. yritysten erilaiset rahoitusmahdollisuudet, markkinakatsaukset ja trendit toimialalla, ennaltaehkäisevä viestintä tuotantoa uhkaavista vaaroista, kasvintuotannon riskialuekartat (esim. tulipolte) ja viestintä kohonneesta riskistä, laboratorioanalyysipalvelut, toiminnan ja tuotteiden vaatimuksiin liittyvä neuvonta/koulutus/valmennus, valvonnan tulosten julkistaminen ja niiden vaikutukset.

Valvontapalvelut

Pääsääntöisesti toiminnanharjoittajien tulee saattaa toimintansa valvonnan piiriin hyväksymismenettelyllä tai ilmoitusmenettelyllä. Säännölliset tarkastukset tehdään siemenviljelyksille pyynnöstä, muihin yrityksiin viranomaisen suunnitelman mukaisesti. Riskiperusteisuutta noudatetaan aina, kun se on mahdollista. Tarkastusten yhteydessä yritykset saavat tila- ja yritys kohtaista valmennusta ja opastusta. Tavoite on, että tarkastus on odotettu ja toivottu tilaisuus.

Valmentavan valvonnan tarkoituksena on vahvistaa yrittäjien omaa riskinhallintaosaamista, oikeanlaista positiivista asennetta turvallisuuden kannalta tärkeisiin säädösten vaatimuksiin ja siten tehdä vaatimustenmukaisuuden toteutumisesta kilpailukyvyyn edistäjä, jonka avulla yrittäjä saa taloudellista lisäarvoa.

Maakunnat vastaavat seuraavista tehtävistä:

- hukkakauravalvonta
- siementen ja lannoitteiden markkinavalvonta
- lannoitteiden käytön valvonta
- kasvinterveysvalvonnat (mm. vientiedellytysten tarkastus, ISPM15-merkin käyttöoikeuden tarkastus)
- rehujen markkinavalvonta
- luomuvalvonta ja
- interventiovalvonta

Yrittäjän ja toimialan riskinarvioinnin ja riskinhallinnan vahvistaminen ovat osa toimivaa valvontaa. Pääpaino on toiminnan vahvuuksissa ja vahvuuksilla taklattavissa kehittämiskohdissa.

Rahoituspalvelut

Maatalous- ja elintarviketuotannon rahoituspalvelut koostuvat pääosin EU-rahoitteisista ja kansallisista tuista. Rahoituspalveluissa maakunta toimii palveluiden tuottajana, Ruokavirasto on palveluiden järjestäjä. Tarkemmin rahoituksesta on kerrottu maa- ja metsätalousministeriön verkkosivuilla

<http://mmm.fi/ruoka-ja-maatalous/tuet-ja-avustukset> ja Maaseutuviraston verkkosivuilla <http://www.mavi.fi/fi/tietoa-meista/maksajavirasto/maksajavirastokokonaisuus/Sivut/default.aspx> sekä <http://www.mavi.fi/fi/tuet-ja-palvelut/viljelijä/Sivut/default.aspx>.

Rahoituspalvelukokonaisuus sisältää kaikki rahoituksen hakemiseen ja myöntämiseen liittyvät palvelut, ts. asiakasneuvonnan, koulutuksen, tukien hakemisen, myöntämisen, maksamisen ja valvonnat.

5. Mitkä ovat liittymä- ja rajapinnat maakunnan muiden palvelujen ja toisten organisaatioiden tuottamien palvelujen kanssa?

Maatalous- ja elintarviketuotannon palveluja käyttävät asiakkaat käyttävät aktiivisesti myös maaseudun kehittämisen palveluja, ympäristöterveydenhuollon palveluja, vesi- ja kalatalouden palveluja, kasvupalveluja, luonnonsuojelun palveluja ja alueiden kehittämispalveluja. Kokemus modernista palvelutuotannosta syntyy, kun maakunnan asukkaat yrittäjinä ja kansalaisina saavat/pystyvät poimimaan tästä palveluverkostosta kulloinkin tarvitsemansa palvelut helposti ja nopeasti, osassa osallistuen itsekin palvelun tuottamiseen. Viranomaisen uudistuminen valvojasta valmentajaksi edistää mielekkäitä palvelukokonaisuuksia.

Keskushallinnon tärkein yhteistyökumppani toimeenpanossa on Ruokavirasto, joka mm. tarjoaa sähköisiä palveluja maakunnan, ja samalla Ruokaviraston, asiakkaiden käyttöön. Yhteistyötä tulee tehdä myös ministeriöiden, maatalous- ja elintarviketuotannon palveluissa erityisesti maa- ja metsätalousministeriön sekä sosiaali- ja terveysministeriön (lomituspalvelut) kanssa.

Maatalous- ja muiden yrittäjien toiminnot sijaitsevat monesti usean maakunnan alueella, mikä tulee ottaa huomioon sujuvan tiedonkulun varmistamisessa ja tasavertaisten palvelujen tuottamisessa.

6. Miten maakunnan sisäinen yhteistyö näiden palvelujen asiakaslähtöiseksi tuottamiseksi on järjestettävä? Löytyykö esimerkkejä ja toivottavia käytäntöjä maakunnan sisäisestä yhteistyöstä?

Maa- ja elintarviketalouden viranomaispalvelut rikastavat parhaimmillaan maakunnan vireää yrittäjyyttä ja menestystekijöitä sekä vahvistavat maakunnan vahvuuksia ja kulttuuria. Luovat ja rohkeat yhdistelmät paikallisten oppilaitosten, yliopistojen, bioalojen, modernin terveysteknologian, energia-alojen ym. kanssa kasvattavat asiakaslähtöisyyttä ja julkisten palvelujen vaikuttavuutta.

Maatalousyrittäjää ja maataloustuotantoa koskevia säädöksiä on runsaasti, mikä vaatii sekä yrittäjältä että viranomaisilta erityisosaamista. Tällaista osaamista on kertynyt mm. kuntien maaseutuelinkeinoasiamiehille ja ELY-keskusten tarkastajille, mitä kannattaa hyödyntää maakunnan palvelutuotannon suunnittelussa.

Maa- ja elintarviketuotannon palveluissa keskusvirastot, kuten Ruokavirasto, tarjoaa toiminnanharjoittajille sähköisiä asiointipalveluja esimerkiksi toiminnan aloittamiseen liittyvän rekisteröitymisen ja toimintaan liittyvien lupien ja ilmoitusten hoitamiseen. Siemen-, luomu-, ravinne ja maaperä-, interventio- ja kasvinterveyspalveluissa viranomaiset käyttävät toimissaan Ruokaviraston ELMO-sovellusta, josta valvojat saavat mm. valvonnan kannalta oleelliset tiedot. ELMOsta on yhteydet mm. valtakunnallisiin tietovarantoihin ja tukisovellukseen.

Maa- ja elintarviketalouden palveluissa maakunnilla on järjestäjän rooli lukuunottamatta rahoituspalveluja, joita ei voi ulkoistaa liikelaitoksille.

Maatalous- ja elintarviketuotannon palveluissa EU-rahoitukseen liittyvät palvelut tulee osoittaa maakunnan (ei maakunnan liikelaitoksen) tehtäväksi hallituksen esitykseen 14/2018 (ns. MAKU II-lakipaketti) sisältyvän lakiehdotuksen maksajavirastotehtävien hoitamisesta maakunnille mukaisesti.

Maakunnan sisäisessä yhteistyössä rahoituspalveluiden osalta tulee ottaa huomioon saumaton tiedonkulku tukia myöntävien henkilöiden ja tukia valvovien henkilöiden välillä. Myös edellä kohdassa 5 mainitut yhteistyösuunnat ovat oleellisia palveluiden asiakaslähtöisessä tuottamisessa.

Rahoituspalveluiden tärkein asiointikanava on sähköinen Vipu- viljelijöiden verkkoasiointipalvelu. Maakunnat käyttävät vastaavasti viranomaisen

tietojärjestelmää, Tukisovellusta, myöntäessään rahoitusta. Ruokavirasto omistaa ja tuottaa molemmat palvelut. Lisää tietoa Vipusta:

<http://www.mavi.fi/fi/oppaat-ja-lomakkeet/vipu/Sivut/default.aspx>

Lisää tietoa Tukisovelluksesta: <http://www.mavi.fi/fi/tietoa-meista/Sivut/sahkoinen-asiointi.aspx>

Maa- ja elintarviketalouden palvelukokonaisuuden palvelumuotoillut osuudet löytyvät linkistä

<https://alueuudistus.fi/documents/1477425/4064731/Maatalous-+ja+elintarviketuotannon+palvelut+sek%C3%A4+maaseudun+kehitt%C3%A4minen.pdf/e6ffcb13-47fd-4c2c-92a8-9d5b874b0ff2/Maatalous-+ja+elintarviketuotannon+palvelut+sek%C3%A4+maaseudun+kehitt%C3%A4minen.pdf.pdf>

SÄÄDÖSLUETTELO:

Keskeisimmät säädökset:

Siemenet

- 728/2000 Siemenkauppalaki
- 119/2000 MMM:n asetus siemenkaupan valvonnasta
- useita lajikekohtaisia säädöksiä

Hukkakaura

- 185/2002 Laki hukkakauran torjunnasta
- 326/2002 MMM:n asetus hukkakauran torjunnasta

Ravinteet ja maaperä

- (EY) N:o 2003/2003 Komission asetus epäorgaanisista lannoitteista voimassa olevine päivityksineen
- 539/2006 Laki lannoitevalmisteista
- MMMa 24/11 MMM:n asetus lannoitevalmisteista
- MMMa 11/12 MMM:n asetus lannoitevalmisteita koskevan toiminnan harjoittamisesta ja sen
- valvonnasta

Kasvinsuojeluaineet

- 1563/2011 Laki kasvinsuojeluaineista
- (EY) N:o 1107/2009 Asetus kasvinsuojeluaineiden markkinoille saattamisesta

Kasvinterveys

- 702/2003 Laki kasvinterveyden suojelemisesta
- 13/2013 MMM:n asetus kasvinterveyden suojelemisesta

Luomu

- Neuvoston asetus (EY) N:o 834/2007 luonnonmukaisesta tuotannosta ja luonnonmukaisesti tuotettujen tuotteiden merkinnöistä sekä asetuksen 2092/91 kumoamisesta
- Komission asetus (EY) N:o 889/2008 luonnonmukaisesta tuotannosta ja luonnonmukaisesti tuotettujen tuotteiden merkinnöistä annetun neuvoston asetuksen (EY) 834/2007 soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä luonnonmukaisen tuotannon, merkintöjen ja valvonnan osalta
- MMM:n asetus 846/2008 luonnonmukaisesta tuotannosta, luonnonmukaisten tuotteiden merkinnöistä ja valvonnasta

Viljelijätukitehtävät:

Keskeisimmät ohjelmakautta 2014–2020 koskevat Euroopan komission ja parlamentin säädökset:

- Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1303/2013, ns. yleisasetus
- Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1305/2013, ns. maaseutuasetus
- Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1306/2013, ns. horisontaaliasetus
- Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1307/2013, ns. suorien tukien asetus
- Komission delegoitu asetus (EU) N:o 907/2014, ns. delegoitu maksajavirastoasetus
- Komission täytäntöönpanoasetus (EU) N:o 908/2018, ns. maksajavirastoasetus

Seuraavat lait tai lakeihin maakuntauudistuksen johdosta tulevat muutokset sisältyvät hallituksen esitykseen 14/2018 (keskeisimmät lait):

- Laki maksajavirastotehtävien hoitamisesta maakunnissa (uusi laki)

- Laki maatalouden tukien toimeenpanosta (192/2013 muutoksineen)
- Laki maa- ja puutarhatalouden kansallisista tuista (1559/2001 muutoksineen)
- Laki maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmistä (284/2008 muutoksineen)
- Laki Euroopan unionin suorista tuista maataloudelle (193/2013 muutoksineen)
- Laki eräistä ohjelmaperusteisista viljelijäkorvauksista (1360/2014 muutoksineen)

Viljelijätukitehtävien täydellisempiä säädösluetteloita (EU-säädökset ja kansalliset säädökset) on seuraavien linkkien takana:

- Pääasiassa pinta-alaan perustuvien tukien säädöksiä:
[http://www.mavi.fi/fi/oppaat-ja-lomakkeet/viljeliija/Documents/Hakuoppaat/Hakuoppaan%20liitteet%202016/Liite E Saadokset ja maaraykset 2018.pdf](http://www.mavi.fi/fi/oppaat-ja-lomakkeet/viljeliija/Documents/Hakuoppaat/Hakuoppaan%20liitteet%202016/Liite_E_Saadokset_ja_maaraykset_2018.pdf)
- Eläinperusteisten tukien säädökset: <http://www.mavi.fi/fi/oppaat-ja-lomakkeet/viljeliija/Elaintuet/Sivut/default.aspx> ja <http://www.mavi.fi/fi/oppaat-ja-lomakkeet/viljeliija/Sivut/Elainten-hyvinvointikorvauksen-sitoumusehdot.aspx>
- Täydentävien ehtojen säädökset:
<http://maaseutuvirasto.mobiezine.fi/zine/41/article-1798>
- Viljelijätukien valvontaan liittyvät keskeisimmät säädökset:
<http://www.mavi.fi/fi/maksut-ja-valvonta/valvonta/viljeliija/Sivut/lainsaadanto.aspx>

Riistavahinkojen korvaukset:

Seuraavat lait tai lakeihin maakuntauudistuksen johdosta tulevat muutokset sisältyvät hallituksen esitykseen 14/2018:

- Riistavahinkolaki (105/2009 muutoksineen)

